

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 18. lipnja 2008.

Nasljedovati Krista akcijom i kontemplacijom

Draga braćo i sestre, govorimo danas o svetom Izidoru Seviljskom: bio je mlađi brat Leonarda, seviljskoga biskupa i velikog prijatelja pape Grgura Velikog. Ta je napomena vana, jer omogućuje razumijevanje njihove kulturne i duhovne blizine, što je pak neophodno za razumijevanje Izidorove osobnosti. On mnogo duguje Leonardu, osobi izuzetno zahtjevnoj, učenoj i strogoj, koji je oko svoga mlađega brata izgradio obiteljsko okruženje obilježeno asketskim zahtjevima kakvi se dolikuju jednoga monaha i vremenom posvećenim radu potrebnom kod ozbiljne predanosti studiju. Usto, Leonard se nastojao uhvatiti u koštac i s društveno-političkim stanjem toga vremena: tih su desetljeća Vizigoti, barbari i arijevcu preplavili iberijski poluotok te su zauzeli područja koja su pripadala Rimskom Carstvu. Valjalo ih je pridobiti za rimsku dravu i katolištvo. U Leonardovoj i Izidorovoj kući bila je knjižnica bogata klasičnim djelima, poganskim i kršćanskim. Izidor, koji je osjećao privlačnost kako jednih tako i drugih, pod vodstvom je svoga starijega brata bio odgojen za razvijanje izuzetno snane discipline u njihovu proučavanju, uz uvidavnost i razboritost. U seviljskom biskupskom dvoru tako se ivjelo u vedrom i otvorenom ozračju. Moemo to zaključiti iz Izidorovih kulturnih i duhovnih interesa, tako kako oni izranjaju iz samih njegovih djela koja sadre enciklopedijsko poznavanje kršćanske kulture. Na taj se način objašnjava eklekticizam svojstven Izidorovu književnom djelu, jer on krajnjom jednostavnošću prelazi od Marcijala do Augustina, od Cicerona do Grgura Velikoga. Nutarnja borba koju je morao voditi mladi Izidor, koji će 599. godine postati nasljednik brata Leonarda na seviljskoj biskupskoj stolici, nije nipošto bila radosna. Moda se upravo toj neprekidnoj borbi sa samim sobom duguje dojam pretjeranoga voluntarizma koji se zamjećuje za čitanja djela ovog velikoga pisca, koji se smatra posljednjim među drevnim

kršćanskim ocima. Nekoliko godina nakon njegove smrti, koja je nastupila 636., sabor u Toledu iz godine 653. opisao ga je kao "sjajnog učitelja našeg doba i slavu Katoličke Crkve".

Izidor je bez sumnje bio čovjek istaknutih dijalektičkih suprotnosti. I u svome je osobnom ivotu privljavao trajan nutarnji sukob, poput onoga što ga je zamijetio već Grgur Veliki, između elje za samoćom, kako bi se mogao posvetiti isključivo razmatranju Riječi Boje, i potrebe ljubavi prema braći za čije se spasenje kao biskup osjećao zaduenim. Piše, na primjer, o odgovornima za Crkve: "Tko je odgovoran za neku Crkvu (vir ecclesiasticus) mora s jedne strane dozvoliti da bude raspet svijetu mrtvenjem svoga tijela, a da s druge strane prihvati crkvenu odluku, kad to proizlazi iz volje Boje, da se ponizno posveti vršenju vlasti, pa i ako to ne bi htio činiti" (Sententiarum liber III, 33, 1: PL 83, col. 705 B). Potom, tek paragraf nie, dodaje: "Boji ljudi (sancti viri) ne ele se doista posvetiti svjetovnim stvarima i pate kad im, po otajstvenom naumu Bojem, budu povjerene određene odgovornosti... Oni sve čine da bi ih izbjegli, no prihvaćaju ono od čega bi htjeli pobjeći i čine ono što bi htjeli izbjeći. Ulaze zapravo u tajnu odaju srca i unutar nje nastoje shvatiti što trai otajstvena volja Boja. I kad postanu svjesni da se moraju podvrći naumima Bojim, poniju šiju srca pod jarmom boanske odluke" (Sententiarum liber III, 33, 3: PL 83, coll. 705-706).

Da bi se bolje razumjelo Izidora, valja napomenuti ponajprije sloenost političke situacije njegova doba: kroz godine djetinjstva morao je iskusiti gorčinu izgnanstva. Unatoč tome bio je obuzet apostolskim poletom: doivio je zanos u pomaganju stvaranja naroda koji je konačno postigao jedinstvo, kako na političkom tako i na vjerskom području, uz providnosno obraćenje vizigotskoga prijestolonasljednika Hermenegilda s arijanstva na katoličku vjeru. Ne smije se ipak podcijeniti velike teškoće na koje je nailazio kad se na prikladan način htio suočiti s izuzetno teškim problemima, kao što su bili odnosi s krivovjercima ili sa idovima. Cijeli niz problema koji se i danas čine vrlo stvarnima, posebice ako se ima na umu što se događa u pojedinim područjima gdje se čini gotovo kao da se ponavljaju situacije vrlo slične onima na iberskom poluotoku u šestom stoljeću. Bogatstvo kulturnih znanja kojim je Izidor raspolagao omogućilo mu je da neprestano suočava kršćansku novost s klasičnom grčko-rimskom baštinom, premda se čini da je više od dragocjenog dara sinteze, on imao dar sabiranja (collatio), što se izricalo u izvanrednoj osobnoj erudiciji, ne uvijek uređenoj kako bi se to moglo eljeti.

U svakom je slučaju vrijedno divljenja njegovo nastojanje da ne zanemari ništa od onoga što je ljudsko iskustvo proizvelo kroz povijest njegove domovine i čitavoga svijeta. Izidor nije htio izgubiti ništa od onoga što je postalo ljudskim postignućem u drevnim vremenima, bilo da je riječ o poganskim, idovskim ili kršćanskim postignućima. Stoga ne smije čuditi što, slijedeći taj cilj, on ponekad nije uspio na odgovarajući način, kako bi to htio, provući znanja što ih je posjedovao kroz čiste vode kršćanske vjere.

Ipak, prema Izidorovim nakanama, njegove misli ostaju de facto uvijek u skladu s potpunom katoličkom dogmom, koju on čvrsto podupire. Dok raspravlja o različitim teološkim problemima, on pokazuje da im razumije sloenost i često predlae jasna rješenja koja sabiru i izriču cjelovitu kršćansku istinu. To je vjernicima tijekom stoljeća omogućilo da se sa zahvalnošću, sve do naših

dana, slue njegovim definicijama. U tom smislu, znakovit primjer imamo u Izidorovu nauku o odnosu između aktivnog i kontemplativnog ivota. On piše: "Oni koji nastoje postići spokoj kontemplacije moraju se prvo izvjebati na razini aktivnoga ivota; i tako će, oslobođeni od otpada grijeha, moći postići ono čisto srce koje jedino omogućuje gledanje Boga" (Differentium Lib II, 34, 133: PL 83, col. 91A). Realizam istinskoga pastira upozorava ga na to da su vjernici u opasnosti da se svedu na to da budu ljudi samo jedne dimenzije. Stoga dodaje: "Srednji put, sastavljen od jednog i drugog oblika ivota, obično lakše rješava one napetosti koje su često zaoštrene u izboru samo jedne vrste ivota, te se s većim uspjehom smiruju izmjenom dvaju oblika ivota" (isto, 134: ivi, col. 91B).

Konačnu potvrdu ispravnog usmjerenja ivota Izidor trai u primjeru Kristovu: "Spasitelj Isus dao nam je primjer aktivna ivota, kad se tijekom dana predavao tome da čini znakove i čuda u gradu, ali je pokazao i kontemplativan ivot kad se povlačio na brdo i ondje provodio noć posvećen molitvi" (isto 134: ivi). U svjetlu ovog primjera koji se ne moe dovesti u pitanje, Izidor moe zaključiti s ovim jasnim moralnim naukom: "Stoga neka se sluga Boji, nasljeđujući Krista, posveti kontemplaciji bez odbacivanja aktivna ivota. Drugačije ponašanje ne bi bilo ispravno. Doista, kao što se mora ljubiti Boga kontemplacijom, tako se mora ljubiti blinjega djelovanjem. Nemoguće je dakle ivjeti bez prisutnosti i jednog i drugog oblika ivota, kao što nije moguće ljubiti ako se ne iskusi oba načina ivota" (isto 135: ivi, col. 91C). To je pouka što je veliki seviljski biskup ostavlja i nama, kršćanima današnjice, pozvanima da nasljeđujemo Krista na početku novoga tisućljeća.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Poseban pozdrav upućujem hrvatskim hodočasnicima, a osobito vjernicima upe Svetoga Ivana Apostola iz Zagreba. O skoroj petoj obljetnici proglašenja Ivana Merza blaenim, potičem vas da i vi svoju vjeru svakodnevno potvrđujete pobonošću i djelima ljubavi. Hvaljen Isus i Marija!